

ED-017

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
กับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

Relationship Between Good Governance of School Administrators and
Job Motivation of Teachers in Pathumratchawongsa District
under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office

ฐานันท์ธิดา ทรหด¹, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม² และศันสนีย์ บุญเฉลียว^{3,*}

Thanannida Thorahot¹, Charoenwit Sompongdam² and Sansani Bunchaliao^{3,*}

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชธานี

^{1,2,3} Ratchathani University

*Corresponding author's e-mail: m6451064@rtu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ 2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 181 คน คัดเลือกโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู ระหว่าง 0.69-0.98 และ 0.68-0.99 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และ 0.99 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) แรงจูงใจในการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r=.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสรุปจากผลการวิจัย พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูในระดับที่สำคัญ และ

การบริหารที่มีหลักธรรมาภิบาลสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจที่ดีให้กับครูในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา, แรงจูงใจในการทำงานของครู

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the good governance of school administrators, 2) to investigate job motivation of teachers 3) to examine the relationship between good governance of school administrators and job motivation of teachers in Pathumratchawongsa District under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office. The research sample included 181 teachers from three schools in the educational network of the district, consisting of: Pathumratnawakhamphon South Pathumrat and Napasaengnongkhanon-ngam under Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office for the Academic Year 2024. The research utilized stratified random sampling. A questionnaire was used to assess the relationship between the good governance of school administrators and the job motivation of teachers in Pathumratchawongsa District under the Amnatcharoen Primary Educational Service Area Office. The item discrimination values for good governance of school administrators and job motivation of teachers ranged from 0.69 to 0.98 and 0.68 to 0.99, respectively, while the reliability coefficients were 0.96 and 0.99, respectively. The data were analyzed using means, standard deviations, and hypothesis testing through Pearson's correlation coefficient. The research findings were as follows:

The research findings were as follows: (1) Overall, good governance of school administrators was generally rated as high. (2) Overall, the job motivation of teachers was generally rated as high. (3) The relationship between the good governance of school administrators and the job motivation of teachers, overall, was found to have a high positive correlation ($r = .780$) and a statistically significant difference at the .01 level. Total summary, the research findings indicate that governance-based administration by school administrators significantly influences teachers' work motivation. Such administration enhances teachers' motivation effectively and contributes to more efficient work performance.

Keywords: Governance-Based Administration of School Administrators,
Teachers' Work Motivation.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษามีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารงาน โดยเฉพาะบทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาและบริหารกิจการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565 ยังเน้นย้ำการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ในบริบทดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติผ่านการบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลจะนำไปสู่ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความยั่งยืนขององค์กร (สุรัสวดี คุ่มสุพรรณ และ นิรดา เวชญาลักษณ์, 2564) สอดคล้องกับแนวคิดของฉัตรมงคล สูงเนิน (2561) ที่เสนอให้ผู้บริหารบูรณาการหลักธรรมาภิบาลในทุกภารกิจของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน การบริหารที่มีประสิทธิผลยังต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะตรงตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร (นวพัชญ์ ฉิดจันทร์, 2564) ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่ดีของบุคลากร เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงและความสำเร็จขององค์กร โดยต้องวางแผนเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ครูผ่านการสร้างความไว้วางใจ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ การประสานข้อขัดแย้ง และการให้แรงเสริมที่เหมาะสมตามบริบทของงาน แรงจูงใจของครูจึงมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน หากขาดแรงจูงใจ อาจนำไปสู่การลดลงของคุณภาพงาน การขาดงาน หรือปัญหาอื่น ๆ แต่หากครูมีความพอใจในการทำงานก็จะเกิดทัศนคติที่ดี มีผลผลิตของงานที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ความพอใจในการทำงานยังสะท้อนถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (สุพรรณษา กองณรงค์ และ ไพโรจน์ เกิดสมุทร, 2557) ดังนั้น ผู้บริหารควรตระหนักถึงบทบาทในการส่งเสริมแรงจูงใจ เพื่อสร้างความพึงพอใจและขวัญกำลังใจให้ครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเอง และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร (ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร, 2556)

สภาพปัญหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอปทุมราชวงศา ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนใน 3 กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มปทุมราชนาหว่าคำโพน กลุ่มปทุมราชใต้ และกลุ่มนาป่าแขงหนองข่าโนนงาม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

มีข้อบกพร่องในด้านนิติธรรม ความเสมอภาค ความซื่อสัตย์ และการบริหารที่ขาดความโปร่งใส ตรวจสอบไม่ได้ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เป็นธรรม โดยขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารบางรายใช้อำนาจในการตัดสินใจและจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มพวกพ้อง ไม่ยึดหลักคุณธรรม จนนำไปสู่ความขัดแย้งภายในหน่วยงาน กระทั่งต่อแรงจูงใจ ขวัญ และกำลังใจของครู ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาด้านภาวะผู้นำและธรรมาภิบาลในระดับสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนใน อำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อเป็นข้อมูลทบทวนตนเองให้กับผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

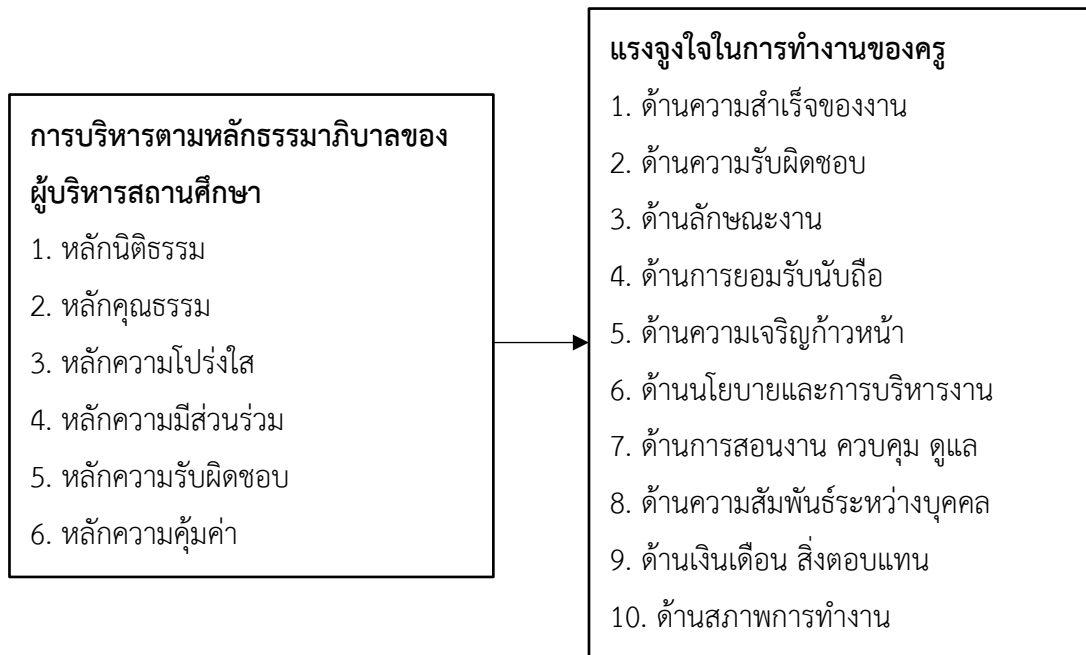
1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา อำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญมีความสัมพันธ์กันทางบวก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยยึดกรอบแนวคิดหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) และแนวคิดด้านแรงจูงใจในการทำงาน 10 ด้าน ตามแนวคิดของ Herzberg (1959) และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดอำเภอปทุมราชวงศา 3 กลุ่ม เครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) กลุ่มปทุมราชนาหว่าคำโพน 2) กลุ่มปทุมราชใต้ 3) กลุ่ม นาป่าแขงหนองข่าโนนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านจเรริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 339 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตามตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan (1977) และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 88 คน และครูโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 93 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 181 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ในอำเภอปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านจเรริญ ประกอบด้วย 6 หลัก

คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า มีจำนวนคำถาม 23 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนในอำเภอบุพราวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ประกอบด้วย 10 ด้าน คือ 1) ด้านความสำเร็จของงาน 2) ด้านความรับผิดชอบ 3) ด้านลักษณะงาน 4) ด้านการยอมรับนับถือ 5) ด้านความเจริญก้าวหน้า 6) ด้านนโยบายและการบริหารงาน 7) ด้านการสอนงาน ควบคุม ดูแล 8) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 9) ด้านเงินเดือน สิ่งตอบแทน และ 10) ด้านสภาพการทำงานซึ่งมีจำนวนคำถาม 49 ข้อ รวมทั้งสิ้น 72 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) และแรงจูงใจในการทำงานของครูของ Herzberg (1959) และ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2557) กำหนดขอบข่ายในการสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม นำเสนอเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและแก้ไขปรับปรุง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า Index of Item Objective Congruence: IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ตรวจสอบอำนาจจำแนกโดยการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยหาค่าความสัมพันธ์ (r) ใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ข้อคำถามของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.69-0.98 และแรงจูงใจในการทำงานของครู มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.68-0.99 ค่าความเชื่อมั่นตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เท่ากับ 0.96 และแรงจูงใจในการทำงานของครู เท่ากับ 0.99 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา จำนวน 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

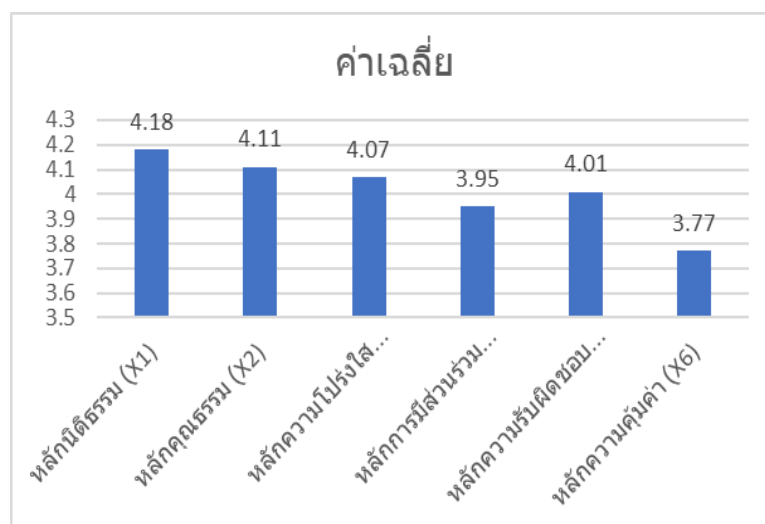
การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และแรงจูงใจในการทำงานของครู โดยโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกรายด้าน แปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

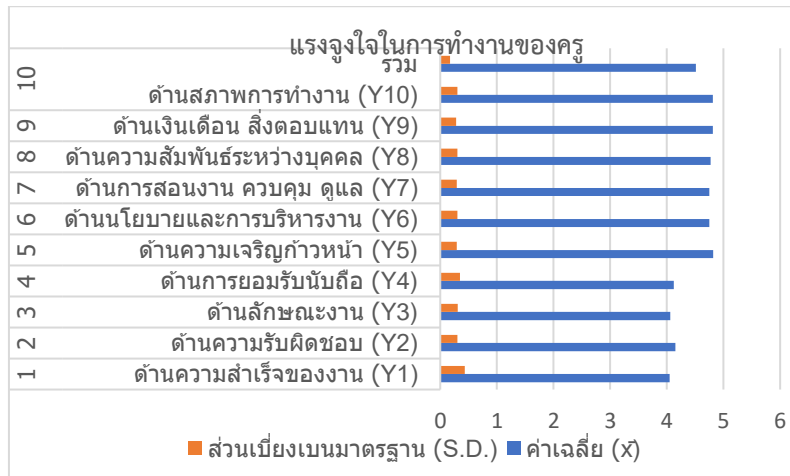
สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา (n = 181) ดังภาพที่ 2

จากภาพที่ 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.30) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.35) และหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.37)

2. ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงานของครู ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงานของครู
(n = 181) ดังภาพที่ 3

จากภาพที่ 3 พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครู ทั้ง 10 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับดังนี้ คือ ด้านความเจริญก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.82$) ด้านเงินเดือน สิ่งตอบแทนและด้านสภาพการทำงาน ($\bar{X} = 4.81$) และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.77$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาอำเภอปทุมราชวงศา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทั้งทางลบและทางบวก โดยมีค่า (r) อยู่ระหว่าง ต่ำสุด -0.193 - ค่าสูงสุด 0.879 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล 6 ประเด็น ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดระบบควบคุมภายในที่ชัดเจน การปฏิบัติตามระเบียบ และการตัดสินใจที่ยึดหลักกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานที่เป็นไปตามระเบียบและกฎหมาย ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการสร้างความน่าเชื่อถือและความเป็นธรรมในการบริหารงานสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันรบ บัญญา (2561) ที่พบว่าหลักนิติธรรมเป็น

หลักที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม จังหวัดจันทบุรี เมื่อเปรียบเทียบกับหลักอื่น เช่น หลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใส

2. หลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ผู้วิจัยเห็นว่า การยึดมั่นในหลักคุณธรรมของผู้บริหารไม่เพียงส่งผลต่อบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา แต่ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากครู บุคลากรและชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพรรณ พิงค์ดวง (2560) ที่พบว่าหลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร

3. หลักความมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามีระดับมาก ด้านหลักความมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณ และการพิจารณาความดีความชอบ ตลอดจนการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่น และความรับผิดชอบร่วมกัน ในองค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณิกา ไชยศรี (2563) ที่ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

4. หลักความรับผิดชอบต่อในการบริหารสถานศึกษามีระดับมาก โดยเฉพาะใน การประชุมแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ การตระหนักในหน้าที่ของตน การใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา และการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมุ่งมั่นในการวางกรอบและติดตามผล การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลวัฒน์ วิไลชื่นผล (2562) พบว่าหลักความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับมากในเทศบาลตำบลสำนักขาม และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธินันท์ สุวรรณสังข์ & สมชาย พาชอบ (2565) ในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนพิชญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการรับผิดชอบต่อผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทุกบริบทของการศึกษา

5. หลักความคุ้มค่าในการบริหารสถานศึกษามีระดับมาก โดยองค์ประกอบสำคัญได้แก่ การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเพื่อเพิ่มความคล่องตัวและลดค่าใช้จ่าย การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อลดเวลาและต้นทุนในการทำงาน และการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นว่าแนวปฏิบัติเหล่านี้ไม่เพียงช่วยประหยัดทรัพยากรด้านงบประมาณ แต่ยังเสริมสร้างประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ดร.ศพงค์ วงษ์สวัสดิ์และเอนก นอบเฟือก (2561) ที่พบว่าหลักความคุ้มค่าสูงอยู่ในระดับมากในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการวางแผนนโยบายและการตัดสินใจ โดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และข้อบังคับของสถานศึกษาเป็นหลัก
2. ส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในองค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและแรงจูงใจในการทำงานของครูสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564-2565. <https://www.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/02/>
- ฉัตรมงคล สูงเนิน. (2561). แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์].
- ชนงกรณ์ กุณทลบุตร. (2556). หลักการจัดการองค์การและการจัดการสมัยใหม่. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธรรตพงศ์ วงษ์สวัสดิ์ และ เอนก นอบเผือก. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำจังหวัดจังหวัดพิษณุโลก. *วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 13 (1), 129-139.
- นพพงษ์ บุญจิตราคูล. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. บพิจการ.
- นวพัชญ์ ฉีดจันทร์. (2564). *การบริหารงานบุคคลกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- พรธนิภา ไชยศรี. (2563). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- พลวัฒน์ วิไลชั้นผล. (2562). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสำนักขาม อำเภอ
เสนาจังหวัดสงขลา*. [การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม, สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ].
- วันรบ บุญนำ. (2561). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ.
- สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุทธินันท์ สุวรรณสังข์ และสมชาย พาชอบ. (2565). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชนในเครือพิชญ*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:วิทยาลัยพิชญบัณฑิต].
- สุพรรณษา กองณรงค์. (2556). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน
เขตบางนา*. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก]
- สุภาพร หลีจ๊ะ. (2565). *การศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3*. [การค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา].

สุรัสวดี คุ่มสุพรรณ และ ณิชดา เวชญาติลักษณ์. (2564). การศึกษาสภาพ และแนวทางการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 17(3), 1-19.

Herzberg, F. (1959). *Motivation-hygiene theory*. McGraw-Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1997). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.